

Türk dünyasında iqtisadi əməkdaşlıq platformaları: rəqəmsal ticarət, startaplar və investisiya

Bu günlər "Bakı-Ekspo" Mərkəzində İqtisadi İşlahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzi (İİTKM), Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi (KOBİA), Kiçik və Orta Biznes Subyektləri və Klublarının Assosiasiyası (KOBKA) və Türkiyənin "Rok Expo" şirkətinin birgə təşkilatçılığı ilə "II Türk dövlətləri ticarət və investisiya əməkdaşlıq forumu və sərgisi" keçirilmişdir.

Tədbirin əsas məqsədi türk dövlətləri arasında ticarət əlaqələrinin genişləndirilməsi, birbaşa investisiyaların təşviqi və qarşılıqlı sərmayə imkanlarının dəyərləndirilməsi, regional layihələrin və strateji tərəfdaşlıqların daha da inkişaf etdirilməsi idi. Forum çərçivəsində yeni texnologiyaların, sənaye məhsullarının və xidmətlərin sərgisinin təşkili də bu istiqamətdə atılan addımlardandır. Türkiyə, Azərbaycan, Qazaxıstan, Özbəkistan, Qırğızıstan və digər türk dövlətlərinin rəsmi nümayəndə heyətləri, ixracatçılar, sənaye şirkətləri, investisiya qurumları və iş adamları, həmçinin regional və beynəlxalq media nümayəndələrinin iştirak etdiyi bu forum türk dövlətləri arasında iqtisadi və ticarət əlaqələrinin gücləndirilməsi baxımından çox əhəmiyyətlidir. Belə tədbirlər, ümumiyyətlə, türk dövlətləri arasında iqtisadi əməkdaşlığı möhkəmləndirmək, sərmayə imkanlarını genişləndirmək və ticarət əlaqələrini artırmaq məqsədini güdür.

İyunun 10-12-də keçirilən forumda tədbir iştirakçıları ölkələrin investisiya imkanları, beynəlxalq ticarətdə mövcud çağırışlar və regional əməkdaşlıq perspektivləri barədə müzakirələr aparıblar. İştirakçılar üçün yeni biznes əlaqələri qurmaq, tərəfdaşlıq imkanlarını dəyərləndirmək və türk dünyasının vahid iqtisadi məkan kimi formalaşmasına töhfə vermək üçün unikal fürsət yaradan tədbirdə

türk dövlətlərinin iqtisadiyyatı, rəqəmsal ticarət, kənd təsərrüfatı, turizm və mədəniyyət, startaplar və investisiya, o cümlədən akademik sahələri əhatə edən panel müzakirələri təşkil olunub. Xüsusilə də "Türk dövlətləri iqtisadiyyatı", "Türk dövlətlərində kənd təsərrüfatı ticarəti və imkanları", "Kommersiya mübahisələrinin həllində arbitraj və mediasiya", "Türk dövlətlərində rəqəmsal ticarət", "Türk dünyası biznes qadınları zirvəsi", "Akademik istiqamətlər", "Startaplar və investisiyalar", "Türk dünyasında medianın gücü" mövzularında keçirilən panel müzakirələr əhəmiyyətinə görə diqqət çəkib.

Tədbir çərçivəsində ikitərəfli görüşlər keçirilib, şirkətlərin strateji tərəfdaşlıqları qurulub və türk dövlətlərinin ortaq brendlərinin yaradılması ilə bağlı müzakirələr aparılıb. Bu cür tədbirlərdə adətən sərmayə qoyuluşu, iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində əməkdaşlıq və ticari mübadilənin inkişafı müzakirə olunur, eyni zamanda müxtəlif sahələrdə fəaliyyət göstərən şirkətlər öz məhsul və xidmətlərini nümayiş etdirir və qarşılıqlı əlaqələr qururlar. Bu baxımdan forumla birgə təşkil olunan sərgi çərçivəsində 10 ölkədən 35-ə yaxın sahə üzrə, o cümlədən ticarət, enerji, "yaşıl iqtisadiyyat", turizm, rəqəmsallaşma və hətta kosmik tədqiqatlara qədər məhsullar və qabaqcıl texnologiyalar nümayiş etdirilib.

Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, indiyədək türk dövlətləri arasında iqtisadi əməkdaşlığı gücləndirmək məqsədi daşıyan bir sıra digər tədbirlər keçirilmişdir. Bu tədbirlər qardaş dövlətlər arasında iqtisadi inteqrasiya, regional əməkdaşlıq və birgə inkişaf strategiyalarının qurulması baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir. Məsələn, 2023-cü il 21 dekabr tarixdə keçirilən Azərbaycan-Türkiyə İnvestisiya Forumu Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi və Türkiyə Respublikasının yaranmasının 100-cü ildönümü münasibətilə Bakıda keçirilmişdir. Strateji önəm daşıyan həmin forumda təkcə iqtisadi deyil, həm də siyasi və təhlükəsizlik əməkdaşlığının dərinləşməsi üçün baza yaradılmışdır.

Ötən ilin mayında Bakıda Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi, Türk Dövlətləri Təşkilatı (TDT) və digər tərəfdaş qurumların birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən Türk Dövlətləri İqtisadi Forumun-

da da türkdilli ölkələr arasında iqtisadi əməkdaşlığın inkişafı, markaların beynəlxalq bazara inteqrasiyası və digər mövzular müzakirə olunmuşdur. Tədbirdə KOB-ların beynəlxalq bazarlara çıxış imkanlarının artırılması, rəqəmsallaşma, logistika və ixracın təşviqi üzrə fikir mübadiləsi aparılmışdır ki, bu da türk dünyası iqtisadi məkanının formalaşdırılması istiqamətində atılmış addımdan dolayı regional əhəmiyyət daşıyır.

Türk dövlətləri arasında iqtisadi əlaqələri möhkəmləndirmək baxımından keçirilən digər iki tədbir də əhəmiyyətinə görə diqqət çəkir. Bu ilin yanvarında Türkiyə Ticarət Nazirliyi, Azərbaycan İqtisadiyyat Nazirliyi və Özbəkistan İnvestisiya, Sənaye və Ticarət Nazirliyi tərəfindən dəstəklənən, Türkiyə Odalar və Borsalar Birliyi (TOBB), Azərbaycanın İxrac və İnvestisiya Təşviqi Agentliyi (AZPROMO) və Özbəkistanın İnvestisiya Təşviqi

Agentliyi tərəfindən təşkil olunan tədbir Ankarada baş tutmuşdur. Azərbaycanın tranzit mövqeyi, Türkiyənin sənaye gücü və Özbəkistanın təbii resurslarının birləşməsi üçtərəfli əməkdaşlıq baxımından türk dünyasının iqtisadi potensialını reallaşdırmaq üçün ideal mühit yaradır. Bu format həm də türk dünyasında inteqrasiyanın çoxşaxəli modelidir.

Təxminən üç ay əvvəl bu qəbildən olan Türk İnvestisiya Fondu və Türk Ticarət və Sənaye Palataları İttifaqının (TCCI) görüşündə Türk İnvestisiya Fondu ilə TCCI arasında əməkdaşlıq memorandumu imzalanmışdır. Məlumat üçün bildirək ki, TCCI Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv ölkələr arasında iqtisadi əməkdaşlığı gücləndirmək, sahibkarlıq mühitini yaxşılaşdırmaq və birgə layihələri təşviq etmək məqsədilə təsis olunub. Üstəlik, Türk İnvestisiya Fondu isə TDT-yə üzv ölkələr arasında iqtisadi

əməkdaşlığı gücləndirmək, ticarət və investisiyaları artırmaq məqsədilə yaradılmış ilk ortaq maliyyə qurumudur. Fond 2023-cü ilin 16 mart tarixində Ankarada keçirilən TDT-nin fəvqəladə zirvə görüşündə imzalanan sazişlə təsis olunmuşdur.

Beləliklə, türk dövlətləri arasında iqtisadi əməkdaşlığı gücləndirmək məqsədi daşıyan bu forumlar ticarət əlaqələrinin genişləndirilməsi və birgə investisiya imkanlarının artırılması istiqamətində mühüm platforma rolunu oynayır. Sadalanan təsisatlar yalnız iqtisadi əməkdaşlıq üçün deyil, həm də ortaq inkişaf və sabitlik üçün mühüm vasitədir. Bu strukturlar milli iqtisadiyyatların bir-birini tamamlamasına, sərmayə axınlarının asanlaşmasına və türk dünyasının global iqtisadi sistemdə bir güc mərkəzi kimi formalaşmasına şərait yaradır.

Züleyxa ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"